

Vlaams
Parlement

stuk **52** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 27 maart 2013 (2012-2013)

Verslag

van de Vlaamse Regering

Alternatieve financiering van Vlaamse overheidsinvesteringen

9 november 2012

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Peter Van Rompuy

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Dirk de Kort, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi;
de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;
de heren Piet De Bruyn, Matthias Diependaele;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman

Plaatsvervangers:

de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Johan Sauwens, Peter Van Rompuy;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Bart Tommelein;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Güler Turan;
de heren Marc Hendrickx, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

52 (2012-2013) – Nr. 1: Verslag alternatieve financiering

INHOUD

I. Toelichting door minister-president Kris Peeters.....	4
1. Welzijn.....	4
2. Wonen	4
3. Scholen.....	5
4. Sport	5
5. Jeugdverblijfsinfrastructuur.....	5
6. Missing links Via-Invest	5
7. De Lijn – Stelplaatsen en tramlijnen.....	6
8. Vlaamse administratieve centra	6
9. Bevak Serviceflats.....	6
10. Callemansputteproject.....	6
11. Vlaamse Havens – Zeesluizen	7
12. Antwerps Coördinatie Centrum	7
13. Kilometerheffing voor vrachtwagens.....	7
14. Masterplan Kustverdedigingsplan	7
15. Amoras.....	8
16. Voortgang van de projecten – slotbeschouwingen.....	8
17. Uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof	8
18. Uitdagingen.....	8
II. Bespreking en replieken.....	9
Gebruikte afkortingen	15

Bijlage: zie [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op dinsdag 19 februari 2013 het verslag van de Vlaamse Regering – Alternatieve financiering van Vlaamse overheidsinvesteringen van 9 november 2012 (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 52/1).

Er werd door de minister-president gebruikgemaakt van een PowerPointpresentatie, die op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be te raadplegen is.

I. TOELICHTING DOOR MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

Minister-president *Kris Peeters* presenteert het verslag van de Vlaamse Regering met een rapportering over de alternatieve financiering. De eerste keer gebeurde dit in 2007. Jaar na jaar is het rapport verfijnd en aangepast, onder meer aan opmerkingen van het parlement en het Rekenhof. Het rapport bevat, inclusief bijlagen, 262 pagina's. Er zijn inspanningen gedaan om het zo toegankelijk mogelijk te maken. In de inleiding wordt de scope van de rapportering afgebakend, zoals met deze commissie besproken. De ambitie is om tot een zo volledig mogelijk overzicht te komen, maar ook om dubbelwerk te vermijden. Terzelfdertijd is de scope veel ruimer dan enkel de grote pps-programma's. Het verslag van de Vlaamse Regering gaat immers over alle operaties van alternatieve financiering.

Het eerste grote deel omvat zoals gevraagd syntheses van alle projecten en programma's. Iedere fiche bevat een beschrijving, financiële kerninformatie en informatie over de planning. Het eerste deel van het rapport eindigt met een overzichtstabel.

In het tweede grote deel staan de uitgebreide technische projectfiches. Daarin worden de projecten uitgebreid beschreven met aandacht voor de procedure, de risico's, financiële informatie en is er telkens een link met de begroting. Ten slotte is ook het jaarrapport van het Vlaams Kenniscentrum PPS toegevoegd, met daarin een stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof.

1. Welzijn

Het eerste project dat alternatief gefinancierd wordt, betreft de zorgsector. Voor de infrastructuur in de sector van de verzorgingsinstellingen, met name ziekenhuizen, ouderen- en thuiszorgvoorzieningen en voorzieningen voor de sociale integratie van personen met een handicap, werd een systeem in het leven geroepen van alternatieve investeringssubsidies. Voorts bevat de regeling ook mogelijkheden om een investeringswaarborg te bekomen en zijn er maatregelen die pps in deze sector vergemakkelijken.

Op de datum van rapportering waren er 369 projecten, dus 78 meer dan de vorige keer, waarvan 288 in de fase 'bevelen van aanvang der werken'. Het subsidiebedrag is 1.906.296.202,17 euro. Het investeringsbedrag voor het totale programma bedraagt 5.691.000.000 euro. Voor het eerste programma, opgestart in de vorige regeerperiode, is er 1.691.000.000 euro vrijgemaakt. Vanaf de periode 2011-2012 wordt het eerste investeringsprogramma volledig benut. Dat maakt dat vanaf 2011 ook het tweede investeringsprogramma, goed voor 4.000.000.000 euro in de huidige legislatuur, aangesneden wordt. Op kruissnelheid is de beschikbaarheidsvergoeding 84.530.000 euro voor het eerste programma, 200.000.000 euro voor het tweede programma.

2. Wonen

De pps Wonen is begin 2000 gestart als een proefproject van pps om extra sociale woningen te realiseren. Het proefproject kon slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd gegeven de beschikbare budgetten en de biedprijs van de inschrijvers. Ondertussen zijn er acht locaties van perceel 1 en 3 gegund en gerealiseerd. De bewoning was op datum van 31 juli 2012 gestegen met 32 woningen tot 208. Het investeringsbedrag van perceel 1 en 3 bedraagt

16,5 miljoen euro. De beschikbaarheidsvergoedingen op kruissnelheid bedragen voor perceel 1 en 3 maximum 1.257.000 euro.

3. Scholen

Met de pps voor schoolinfrastructuur streeft de Vlaamse Gemeenschap met een participatieve publiek-private vennootschap als vorm van alternatieve financiering een inhaalbeweging na voor de bouw van scholen. Er zijn 165 voorcontracten afgesloten door de DBFM-vennootschap; deze voorcontracten stemmen overeen met minstens 200 schoolgebouwen. Er zijn ook al meer dan 35 voorstudies en 4 voorontwerpen afgesloten. In de loop van 2017 zouden alle schoolgebouwen moeten zijn opgeleverd. Het investeringsbedrag is 1.500.000.000 euro en de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid 100.000.000 euro.

4. Sport

Het Sportinfrastructuurplan past in de inhaalbeweging van sportinfrastructuur via pps. Het programma bestaat uit verschillende clusters en individuele projecten, waarvan de meeste via zuiver contractuele DBFM's in de markt worden gezet. Het gaat om kunstgrasvelden, sporthallen, multifunctionele infrastructuur en zwembaden. Ten gevolge van deze pps-projecten zijn er al talrijke kunstgrasvelden in gebruik. De eerste cluster kunstgrasvelden is gegund en volledig gerealiseerd. De tweede cluster kunstgrasvelden is gegund en deels gerealiseerd. De eerste cluster van negen eenvoudige sporthallen is gegund en de realisatiefase is gestart. Voor de tweede cluster van drie eenvoudige sporthallen is er een algemene offerteaanvraag gelanceerd.

Het individuele multifunctionele sportproject van Heist-op-den-Berg is opgeleverd. Voor die van Hoogstraten en Brugge/West-Vlaanderen is de voorkeursbieder aangeduid en zijn de onderhandelingen gestart. De projecten van Halle en Aalst bevinden zich in de voorkeursbiederfase. Voor het project van Lanaken is het bestek uitgestuurd. Voor het eenvoudige zwembad in Westerlo worden de finale onderhandelingen gevoerd.

Het totale investeringsbedrag sport bedraagt 199.000.000 euro, inclusief btw, en de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid is maximum 8.500.000 euro.

5. Jeugdverblijfsinfrastructuur

De inhaalbeweging voor jeugdverblijfsinfrastructuur werd aanvankelijk opgevat als een alternatieve financiering via een participatieve DBFM-vennootschap, maar werd later hervormd tot maatwerk voor de individuele projecten. Die nieuwe aanpak is succesvol. In Brugge, Oostende, Hasselt, Lier en Kortrijk wordt via DBF gewerkt en is men intussen goed gevorderd. Voor Brasschaat loopt een gunningsprocedure voor DBFM. Daar is de selectie eind 2012 afgerond en volgt thans de gunningsfase. Het totale investeringsbedrag, inclusief directe investeringen, is 42.200.000 euro, waarvan 7.539.000 euro voor het pps-project in Brasschaat. De beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid, enkel relevant voor Brasschaat, is 611.000 euro inclusief btw.

6. Missing links Via-Invest

De inhaalbeweging voor wegeninfrastructuur–missing links gebeurt via pps, met zowel DBFM- als DBM + F-formules. Voor de verschillende projecten worden aparte projectvennootschappen opgericht waarin Via-Invest participeert. Het gaat hierbij dus om participatieve DBFM, al dan niet met een afgesplitste F-component, afhankelijk van het investeringsbedrag van het betreffende project.

De noordelijke wegontsluiting van de luchthaven van Zaventem is gerealiseerd. De Kempense noord-zuidverbinding en de R4-Zuid te Gent worden uitgevoerd. Voor de A11 – Brugge zijn de tweede offertes intussen beoordeeld. De tweede fase van het project noord-zuidverbinding Houthalen-Helchteren kan pas starten na een uitspraak van de Raad van State. Het project Ronse bevindt zich in de studiefase.

Het totale investeringsbedrag is 1.547.970.000 euro, waarvan intussen 23 percent ofwel 352.000.000 euro is gerealiseerd. De beschikbaarheidsvergoedingen op kruissnelheid worden geraamd op 157.550.000 euro waarvan 20 percent vastgelegd ofwel 32.440.000 euro.

7. De Lijn – Stelplaatsen en tramlijnen

De Vlaamse Regering besliste reeds in 2007 tot een belangrijk investeringsprogramma via alternatieve financiering voor verschillende types van projecten van De Lijn, namelijk stelplaatsen en tramlijnverlengingen.

De stelplaats Wissenhage is in voorbereiding, voor de stelplaatsen Sint-Niklaas, Aalst, Leuven en Hasselt loopt de gunning. De stelplaatsen van Tongeren, Brugge, Overijse en Zomergem zijn al in gebruik. Voor de stelplaatsen is het totale investeringsbedrag 241.759.000 euro (inclusief btw), waarvan 46.200.000 euro reeds is gerealiseerd. De beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid wordt geraamd op 24.404.000 euro, inclusief btw.

Het tramproject Spartacus bevindt zich in de gunningsfase. De eerste fase van LIVAN 1 is toegewezen; de werken starten weldra. Het investeringsbedrag voor de tramprojecten is 274.000.000 euro, exclusief btw. De beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid bedraagt 23.000.000 euro, exclusief btw.

8. Vlaamse administratieve centra

In elke provinciehoofdstad worden de Vlaamse ambtenaren gehuisvest in nieuwe Vlaamse administratieve centra. In Antwerpen en Hasselt zijn de centra al in gebruik genomen, de VAC's in Leuven, Gent en Brugge moesten nog worden gerealiseerd. Op 16 juni 2006 werd door de Vlaamse Regering een gezamenlijke opdracht gegeven aan het Agentschap voor Facilitair Management en PMV. Het VAC van Leuven en van Brugge zijn momenteel in gebruik; het VAC van Gent wordt momenteel gebouwd. Exclusief Brugge, bedraagt het investeringsbedrag 200.500.000 euro en de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid 13.517.000 euro.

9. Bevak Serviceflats

Voor de bouw van extra serviceflats werd in 1995 een systeem voor alternatieve financiering opgezet, door middel van een bevak. Het aantal serviceflats was geplafonneerd op 2000. Al 1631 serviceflats zijn gebouwd. Van de andere 368 flats worden er momenteel 305 gebouwd; 32 zijn aanbesteed; voor 32 loopt de aanbestedingsprocedure; voor 31 andere de studiefase.

Na toewijzing van de 2000e flat wordt de samenwerking met Serviceflats Invest stopgezet. Het totale investeringsbedrag is 150.727.839 euro, de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid 2.073.000 euro.

10. Callemansputteproject

Het Callemansputte-project heeft als doel het ontwerp, de bouw/inrichting, de financiering, het ter beschikking stellen en het onderhouden en exploiteren van een slibstort op

de site Callemansputte te Zelzate, in het licht van de beoogde herwaardering ervan, en het aanbieden van diensten van slibverwerking via een DBFMO-formule. De gunningsprocedure was opgestart maar is door substantieel gewijzigde omgevingsfactoren tijdelijk opgeschort. Het geplande investeringsbedrag was 35.000.000 euro, de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid 5.500.000 euro.

11. Vlaamse Havens – Zeesluizen

Op 25 februari 2011 werd de NV Vlaamse Havens opgericht met als doel drie nieuwe zeesluizen te bouwen. Deze nv zal voor elke te realiseren zeesluis een dochtervennootschap oprichten, die zal optreden als bouwheer en de sluis ter beschikking zal stellen aan het havenbedrijf, die dus de exploitant van de sluis wordt.

De tweede sluis op de Linkerscheldeoever wordt momenteel aangelegd. Voor de sluis in Zeebrugge, onderdeel van het SHIP-project, wordt momenteel de project-MER opgesteld. De sluis in de Gentse Kanaalzone (KGT) bevindt zich in de planuitwerkingsfase. Voor de sluis in Antwerpen zal 354.200.000 (exclusief btw) euro geïnvesteerd worden. De beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid zal 18.000.000 euro bedragen.

12. Antwerps Coördinatie Centrum

Het steeds intensere scheepvaartverkeer, de toename van de scheepvaartafmetingen en het aantal schepen dat de haven van Antwerpen aandoet, zeker na de verdere uitdieping van de Westerschelde, maken het noodzakelijk om in het kader van een vlot en veilig scheepvaartverkeer de principes van de ketenbenadering te implementeren. Daarom is het noodzakelijk om alle partijen die betrokken zijn bij scheepvaartbegeleiding samen te brengen op één werkplatform, namelijk het Antwerps Coördinatie Centrum. De optimale realisatie- en financieringswijze wordt momenteel gezocht. Het Nederlandse bureau Neutelings-Riedijk Architecten heeft de open oproep van de Vlaamse Bouwmeester gewonnen. Het investeringsbedrag is 16.750.000 euro voor de bouwkost en het ontwerp. De beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid is nog niet berekend.

13. Kilometerheffing voor vrachtwagens

Op 26 oktober 2007 besliste de Vlaamse Regering een kilometerheffing voor vrachtwagens in te voeren. Het is daarbij de bedoeling om een ecologisch gemoduleerde slimme kilometerheffing in te voeren, die gedifferentieerd kan worden naar plaats, tijd, rijgedrag en milieukeurmerken van het voertuig. Het project wordt intergewestelijk opgezet. Terzelfdertijd wordt ook gewerkt aan een wegenvignet voor personenwagens. Het is de bedoeling om een private partner aan te trekken voor de operationalisering en te werken met een DBFMO-formule, zoals ook in andere landen gebeurt. Het begeleidingstraject is gestart op 17 augustus 2011 en intussen is de definitieve globale architectuur uitgetekend. De marktconsultatie is uitgevoerd, het bestek en de structuur worden voorbereid. Het investeringsbedrag voor dit project wordt geraamd op 250.630.000 euro, de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid op 30.000.000 tot 36.000.000 euro.

14. Masterplan Kustverdedigingsplan

De bescherming van de kust tegen een duizendjarige storm is belangrijk in het kader van de klimaatverandering. Wetenschappers verwachten dat de zeespiegel de volgende decennia zal stijgen. De kust is op dit moment niet overal bestand tegen een dergelijke storm. Om die reden werd het Masterplan Kustveiligheid opgemaakt. Het plan vergt aanzienlijke investeringen. Daarom wordt verder onderzoek verricht naar de optimale uitvoeringsvorm. In 2012 werd een financieringsplan opgesteld met weergave van de opties en eventuele denksporen voor pps. Voor sommige deelprojecten van het plan zijn het afge-

lopen jaar reeds werkzaamheden gestart en uitgevoerd op een klassieke wijze. Het totale investeringsbedrag is 301.000.000 euro.

15. Amoras

Met het Amorasproject investeren de Vlaamse overheid en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen in een duurzame oplossing voor de berging en verwerking van de onderhoudsbaggerspecie uit de Antwerpse haven. Sinds 1 oktober 2011 is Amoras in exploitatie. De bouw kostte 118.000.000 euro. De beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid is 29.000.000 euro.

16. Voortgang van de projecten – slotbeschouwingen

De minister-president meent dat de gestage voortgang in de projecten evident is, met zinvolle investeringen. Een hele resem nieuwe investeringen gebeurde het afgelopen jaar in de zorgsector, er is een aantal nieuwe sociale woningen bijgekomen, in de sportsector zijn diverse kunstgrasvelden in gebruik genomen en De Lijn heeft haar eerste pps-stelplaatsen in gebruik genomen. Ook voor de tramverlengingen zijn er resultaten geboekt: Brabo I, onder het masterplan, is operationeel en bij LIVAN starten weldra de werken. Voor de wegensector zijn er belangrijke stappen gezet. Via-Zaventem is reeds enige tijd operationeel, R4 en de Kempense Noord-Zuid zitten in de bouwfase. Ook voor de A11 is er een duidelijke voortgang. Twee VAC's zijn inmiddels in gebruik genomen. Hetzelfde geldt voor Amoras, dat reeds geruime tijd in exploitatie zit.

Andere projecten zitten dan weer in volle voorbereidingsfase, bijvoorbeeld de kilometerheffing of het Kustveiligheidsplan. Belangrijk is voldoende tijd te nemen om de kwaliteit van de projecten en een goede samenwerking met de private sector te verzekeren.

17. Uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof

De minister-president concludeert dat het rapport van de Vlaamse Regering geen loutere beschrijving is van de projecten, maar ook rapporteert over de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof. Dat was in 2012 positief over de vijfde rapportering en het jaarrapport. Op basis van de laatste feedback heeft de minister-president niettemin ook in dit rapport bijkomende verbeteringen doorgevoerd. In het overzichtsrapport werd extra aandacht besteed aan een duidelijke weergave van de planning van de projecten, van de kostprijs, van de budgettaire aanrekening en de impact van de gerealiseerde investeringen. De informatie werd nu ook per deelprogramma weergegeven, zodat de transparantie nog wordt vergroot. In het jaarrapport van het Vlaams Kenniscentrum PPS wordt uitgebreid ingegaan op de andere aanbevelingen.

18. Uitdagingen

Tot slot ziet de minister-president nog vijf uitdagingen. Vooreerst is er de wijzigende regelgeving. Onder meer op federaal en Europees niveau wordt serieus gesleuteld aan de reglementering inzake overheidsopdrachten, hetgeen voor de nodige uitdagingen en valkuilen zorgt.

Daarnaast moet er voortdurend geleerd en bijgestuurd worden uit de ervaringen met de lopende pps-projecten. Ten derde moet die kennis verspreid worden over de andere bestuursniveaus. Meerwaardescans moeten de waarde van nieuwe projecten, maar ook stappen in de bestaande projecten, kritisch tegen het licht houden. Dat heeft onder meer geleid tot andere vormen van samenwerking, zoals bijvoorbeeld DBF-contracten voor sommige jeugdverblijven. Die aanpak en investeringen werpen intussen hun vruchten af. Meer en meer projecten worden immers operationeel en beschikbaar.

De vierde uitdaging is de vinger aan de pols houden bij en oplossingen zoeken voor de aanhoudende financiële en economische crisis. Zowel PMV met het contract van de A11, als het Vlaams Kenniscentrum PPS met een nieuw vereenvoudigd en bankvriendelijk standaardbestek voor DBFM leveren belangrijk werk.

Ook het overleg met Febelfin biedt perspectieven voor de uitdagingen. Tot slot moet alles wat is opgestart, voortdurend bewaakt worden, zowel projectmatig, procesmatig als budgettair. De huidige rapportering is in ieder geval een belangrijke stap.

II. BESPREKING EN REPLIEKEN

De heer *Sas van Rouveroy* leidt uit de overzichtstabel af dat de totale investeringen voor pps en alternatieve financiering 11,3 miljard euro bedragen. Pps is een samenwerking met de private sector terwijl alternatieve financiering vooral een ESR-operatie is om projecten op langere termijn te financieren. Voor 2010 wordt de totale beschikbaarheidsvergoeding geraamd op 238 miljoen euro, en op kruissnelheid op 704 miljoen euro. In de zorgsector wordt 5,6 miljard euro geïnvesteerd, waarvan 1,6 miljard euro in de vorige regeerperiode en 4 miljard euro in de huidige legislatuur. Dit blijft voor Open Vld een accelerator en geen wondermiddel, zoals de heer Dirk Van Mechelen ook al in de vorige regeerperiode zei. Het komt erop aan de gevolgen ervan goed in het oog te houden en dus transparantie na te streven. Momenteel is er, zeker op begrotingsniveau, onvoldoende controleerbaarheid.

Schoolinfrastructuur krijgt een investering van 1,5 miljard euro. De beschikbaarheidsvergoeding bedraagt op kruissnelheid 100 miljoen euro. Er zijn 165 voorcontracten voor 200 schoolgebouwen op 1 juli 2012. Het DBFM-decreet dateert van 7 juni 2006 en toch zijn er nu nog maar enkel voorakkoorden, terwijl het eigenlijk de bedoeling was om tegen 2017 de laatste school op te leveren. Hoewel de toelichting en de projectfiche stellen dat de klassieke infrastructuurbudgetten op de meerjarenbegroting niet zullen volstaan, maakt de minister maar 30 miljoen euro vrij op de huidige begroting, hetgeen niet substantieel is. Het blijft dan ook jammer dat het amendement van Open Vld tijdens de begrotingsbesprekingen voor 100 miljoen euro extra investeringen in schoolgebouwen werd afgewezen. Nochtans had Open Vld voldoende compensaties voorgesteld door te schrappen in budgetten van het Vlaams Energiebedrijf, het Vlaams Energieagentschap en De Lijn.

Voor de schoolgebouwen is er nog een probleem op Europees niveau. Eurostat moet immers een oordeel vellen over de formule, zodat duidelijk wordt of de bedragen al dan niet uit de begroting kunnen worden gehouden. Het commissielid informeert of de private partner van de constructie daarvoor een voldoende groot risico draagt. Voorts vraagt hij wanneer de uitspraak van Eurostat verwacht wordt. Als Eurostat negatief oordeelt, heeft de Vlaamse Regering dan voldoende middelen achter de hand om die uitgave te onderhouden?

Voor Via-Invest en de missing links, is er een totale investering van 1,2 miljard euro. De beschikbaarheidsvergoeding bedraagt 160 miljoen euro. Minister Muyters wil de ESR-neutraliteit ervan project per project beoordelen. Maar in dit verslag gaat de Vlaamse Regering er ten stelligste vanuit dat de investeringen allemaal ESR-neutraal zijn. Is dat wel het geval en is daarvoor geen risicoanalyse nodig?

De spreker behandelt voorts de transparantie. Het Rekenhof heeft in diverse rapporten de impact van de pps en de alternatieve financiering op de begroting aangekaart. Het Rekenhof zegt daarover: “In de beleidskredieten zijn de verbintenissen in het kader van pps en alternatieve financiering niet meegerekend hoewel ze belangrijke toekomstige betalingsverplichtingen met zich mee brengen. Dat relativiseert het positieve verschil tussen betaal- en beleidskredieten en informatie in de algemene toelichting over de stand en evolutie van

de impliciete schuld.”. Ondanks herhaalde aanmaningen van het Rekenhof, is de informatie over de beschikbaarheidsvergoedingen nog steeds niet in de begrotingsdocumenten op voldoende overzichtelijke wijze opgenomen.

In het auditverslag van april 2011 (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 37-M/1) heeft het Rekenhof aanbevolen dat de impact van pps en alternatieve financiering op toekomstige begrotingen in de begrotingsdocumenten volledig, duidelijk en expliciet aan bod moet komen. Hoewel de regering zegt daar voldoende rekening mee te houden, doet ze dat slechts gedeeltelijk. De projectfiches geven de begrotingsimpact voor 2013, maar niet voor de jaren erna. Open Vld heeft minister Muyters al duidelijk gemaakt dat de meerjarenplanning kaas met grote gaten is omdat de impact van de alternatieve financiering ontbreekt. Het lid geeft het voorbeeld van de nv Vlaamse Havens, die totaal ontbreekt in de meerjarenraming. Open Vld vraagt de minister-president er bij minister Muyters op aan te dringen de meerjarenraming aan te passen. Dat moet toch gebeuren omdat de parameters, onder meer de groeicijfers, zijn veranderd. Pas dan zal er echt transparantie zijn.

Mevrouw *Griet Smaers* vraagt wie naast de Vlaamse overheid gebruikmaakt van de diensten van het Vlaams Kenniscentrum PPS in binnen- en buitenland. Hoe ervaren de andere bestuursniveaus die diensten?

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* leidt uit de vergelijking met het vorige rapport van de Vlaamse Regering van oktober 2011 (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 52/1) af dat de scholenbouw serieuze vertraging heeft opgelopen. In dat verslag stonden vanaf 2013 beschikbaarheidsvergoedingen ingeschreven. In 2015 zou alles op kruissnelheid zitten. In de boordtabel van het huidige rapport van de Vlaamse Regering staan pas beschikbaarheidsvergoedingen vanaf 2014. Niet alleen de vertraging maakt dat Groen toch vragen heeft bij de pps-constructies, ook volstaan de middelen slechts om 4 percent van het totale scholenarsenaal aan te pakken. Eigenlijk is dat een druppel op een hete plaat. De ramingen van de totale beschikbaarheidsvergoedingen lopen ook verder op: in 2011 663 miljoen euro en in 2012 704 miljoen euro. Daardoor zet deze Vlaamse Regering de volgende regering vast en dat maakt het mooie begrotingsevenwicht erg relatief. Het commissielid vraagt de minister-president dat nader toe te lichten.

De heer *Lode Vereeck* kan niet ontkennen dat de presentatie van de gegevens jaar na jaar aan duidelijkheid en transparantie wint. Omdat pps niet louter om budgettaire redenen mag aangegrepen worden, is de meerwaardescan in 2012 ingevoerd. Hoe evalueert de minister-president die meerwaardescan? Heeft de scan de realisatie van de projecten beïnvloed?

Daarnaast vindt het lid de overheadkosten zoals studie en begeleidingskost aanzienlijk, bijvoorbeeld 3,04 miljoen euro voor juridische en financieel-technische ondersteuning voor de pps-scholenbouw. Het commissielid informeert of er nog optimalisatie mogelijk is, bijvoorbeeld door de kennis te gebruiken voor andere projecten. Door het Bankenplan, de strengere houding van Eurostat en de nieuwe Baselregels hebben niet alleen kmo's maar ook de Vlaamse overheid het moeilijker om langlopende kredieten af te sluiten. In opdracht van minister Muyters is ondertussen een studie opgeleverd over variabele beschikbaarheidsvergoedingen voor pps-projecten. Voorheen werden de projecten over de hele termijn gefinancierd, nu worden ze na verloop van tijd opnieuw gefinancierd, met een herfinancierings- en renterisico tot gevolg. Als de private partners het risico volledig zouden dragen, zou de unieke beschikbaarheidsvergoeding hoog oplopen, omdat ze rekening houden met het ergste herfinancieringsscenario. De variabele beschikbaarheidsvergoeding moet zorgen voor een meer evenwichtige verdeling van de risico's. Hoe staat de minister-president tegenover de techniek? Zal de Vlaamse Regering de techniek toepassen? En is ze

daartoe snel in staat? Heeft het Vlaams Kenniscentrum PPS daar bijvoorbeeld voldoende kennis over?

Ook dit lid informeert wanneer Eurostat uitspraak doet over de pps-scholen. Volgens het verslag zou de laatste school opgeleverd worden in 2017. Insinueert de Vlaamse Regering met die voorwaardelijke wijze dat de timing niet haalbaar is?

De heer *Dirk de Kort* wijst op de evolutie in pps met aanvankelijk euforie en nu bijsturing. Het commissielid vraagt hoe de expertise gedeeld wordt, via de PMV of via het Vlaams Kenniscentrum PPS? Het lid informeert voorts of de persberichten dat Europa problemen zou hebben bij het geplande wegvignet, juist zijn.

De heer *Dirk Van Mechelen* herinnert de leden er terloops aan dat hij voor de pps-scholen, midden in de bankencrisis, snel 1,5 miljard euro moest vinden. Tweeënhalf jaar nadat het lid voor het eerst vroeg naar het advies van Eurostat, is dat nog altijd niet gekend. De projectselectie is gebeurd en de procedures lopen. De financieringslast zal vooral vanaf 2014 tot 2017 doorwegen. Het risico van een herconsolidatie met een aanrekening op jaarbasis van een 350 tot 400 miljoen euro vormt een ernstige bedreiging voor een stabiele Vlaamse begroting. Heeft de Vlaamse Regering een scenario voor een njet van Eurostat, dat na de Griekse crisis pps-projecten grondig doorlicht? Hij vraagt dat de commissie het advies, zodra het er is, bespreekt.

De tweede vraag sluit aan bij de vraag over de meerwaardescan. Bij de pps Sport zouden negen eenvoudige sporthallen gegund en in de realisatiefase zijn. Men is daar al zes jaar mee bezig. De timing is dramatisch slecht. De DBFM van het Vlaamse Gewest heeft hij vergeleken met een DBFM voor dezelfde eenvoudige sporthal in zijn gemeente. Hij heeft uiteindelijk geopteerd voor een DB-formule. Het resultaat is dat die sporthal op 1 juni 2013, dit is na negen maanden, in gebruik genomen zal worden. Bij zowel de DBFM-formule van het Vlaamse Gewest als in zijn eigen gemeente, zou het financieringsvoordeel volledig teniet worden gedaan door de marktcondities ten gevolge van de moeilijk te ramen maintenancekost over dertig jaar. Wat is het rendement van een DBFM-formule dan nog? Hij stelt voor om de meerwaardescan erop toe te passen. Moet men de formule niet opnieuw tegen het licht houden nu de financiering vanuit de private sector duurder is dan vanuit de publieke sector en de maintenancekost op dertig jaar gigantisch hoog is?

Over de alternatieve financiering van de Oosterweelverbinding is er een vraag van de Vlaamse Regering bij Europa hangende over een mogelijk gefaseerde gunning. Is de besluitvorming al gekend? Er zou ook een tweede klacht zijn over het decretaal doorschuiven van de opdracht van BAM naar de nv Liefkenshoek tunnel. Bij de bespreking formuleerde de heer Van Mechelen om mogelijke klachten te vermijden, opmerkingen over de wijze van formulering van de opdracht. Volgens hem moet het decreet de toets van de kritiek door Europa kunnen doorstaan. Is er al duidelijkheid over deze klacht?

De heer *Felix Strackx* meent dat de minister-president eindelijk moet toegeven dat de voorgestelde vorm van financiering bijzonder duur is. Dit is veel duurder dan geld ontleenen op de markt. Het zijn engagementen op de lange termijn. Hoe men het ook noemt, een beschikbaarheids- of een gebruiksvergoeding, het is en blijft een afbetaling. Deze bedragen zouden in de Vlaamse schuld moeten worden opgenomen. Ook het Rekenhof maant aan tot voorzichtigheid. Het is een juridische omweg om schulden te maken, zonder dat ze in de begroting verschijnen.

Bij de kilometerheffing en het wegvignet ontstaat de indruk dat de kost hoger gaat zijn dan de opbrengst. Het doel was toch dat het uiteindelijk budgetneutraal zou zijn voor

inwoners van het Vlaamse Gewest. Op kruissnelheid gaat het 30 tot 36 miljoen euro per jaar kosten. Wat kan de opbrengst dan nog zijn als de bijdrage van de buitenlanders maar op 25 miljoen euro wordt geraamd? Het voorgestelde systeem is hoogtechnologisch. Er bestaan goedkopere manieren, zoals een papieren vignet, om buitenlanders te laten meebetalen voor de wegeninfrastructuur.

Minister-president *Kris Peeters* stelt dat de vergelijking van pps met leningen niet opgaat. Pps is een dienst die men koopt en betaalt bij de oplevering. Een aantal risico's worden erbij doorgeschoven. Het is niet correct te stellen dat een pps niet meer is dan een lening. Ook de vergelijking van de bouw van een sporthal met een DBM-formule gaat niet op. Een DBFM is een vorm van een all-incontract, waar nog meer risico's worden verplaatst naar de privépartner. De gemeenten gaan, zoals bij de bespreking van het Bankenplan bleek, meer en meer problemen krijgen voor het realiseren van de langetermijnfinanciering. De suggestie dat het voor gemeenten interessanter zal zijn om met DBM te werken, zal waarschijnlijk in de toekomst veranderen. De heer *Dirk Van Mechelen* vult aan dat het om een DB-formule ging. Minister-president *Kris Peeters* blijft erbij dat het vergelijken van de verschillende formules niet zo eenvoudig is omdat de risico's in de verschillende formules anders zijn. In verband met de duur van de projecten laat de Vlaamse Regering de projecten niet langer duren dan nodig en daar waar er versneld kan worden, gebeurt dit.

De minister-president beschouwt pps niet als een wondermiddel en al helemaal niet als een paardenmiddel. Hij betwijfelt ook of de heer Van Mechelen ooit stelde dat pps een paardenmiddel zou zijn. Een paardenmiddel heeft nooit toegevoegde waarde. Hier zijn er echter wegen, gebouwen en dergelijke. Er wordt wel degelijk iets gerealiseerd dat men zonder pps niet in diezelfde periode en in dezelfde mate had kunnen realiseren. De heer *Sas van Rouveroy* repliceert dat een paardenmiddel in het gewone taalgebruik wijst op een medicijn dat in plaats van bijvoorbeeld de gebruikelijke tien dagen, al na één dag genezing brengt. Het is in deze betekenis dat het voor pps werd gebruikt.

Minister-president *Kris Peeters* beaamt dat de pps Scholen inderdaad langer geduurd heeft dan gepland. Een eerste reden is de financiële crisis, waardoor er opnieuw met de banken moest worden onderhandeld. Een tweede reden is de discussie met Eurostat. Eurostat veranderde, zeker wat de waarborgen betreft, de spelregels in de loop van de afhandeling van het dossier. Daarover is een hele discussie ontstaan. Tot nog toe heeft Eurostat geen duidelijke uitspraak gedaan. De Vlaamse Regering wacht nog op het antwoord. Het lijkt hem wenselijk een plan B te hebben als het Eurostatantwoord negatief zou zijn.

Voor Via-Invest is er geen ESR-probleem. Bij de pps Schoolgebouwen is er dat wel.

De transparantie kan nooit groot genoeg zijn. De minister-president is wel van oordeel dat er al een hele weg is afgelegd. Over pps wordt geregeld gerapporteerd. Deze rapportering vergt veel tijd.

In verband met de meerjarenraming wil de minister-president nagaan hoe dit vroeger verliep. Is er een verschil tussen de door de Vlaamse Regering gevolgde werkwijze en de verwachtingen van het Vlaams Parlement? De minister-president kan alleen maar vaststellen dat men zich na vier maanden in een volledig nieuwe situatie bevindt. De economische groei daalde in vier maanden van 0,7 percent naar 0 percent. Momenteel worden er nieuwe cijfers gelanceerd. Men moet hier voorzichtig en professioneel mee omspringen.

De meerwaardescan werd toegepast op de kilometerheffing, LIVAN-1, Spartacus, Neptunus en Brabo 2. De conclusie voor Neptunus was dat pps daar geen ideaal instrument is. De klassieke financiering is daar meer aangewezen.

Het Vlaams Kenniscentrum PPS werkt in de eerste plaats voor de Vlaamse administratie, maar men heeft ook al gewerkt voor lokale besturen. Op vraag van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest werd de expertise van het centrum ook daar al ingezet. De Duitstalige Gemeenschap heeft eveneens reeds een beroep gedaan op het kenniscentrum. In verband met de meerwaardescan moet misschien na verloop van tijd onderzocht worden of deze niet moet worden verfijsd. Ze heeft haar nut echter al bewezen.

In de vorige legislatuur werd er een diepgaande discussie gehouden over het al dan niet geschikt zijn van pps voor de financiering van scholenbouw. De conclusie was dat met pps heel wat meer scholen gerealiseerd zouden kunnen worden. De langere duur werd, zoals reeds gesteld, veroorzaakt door externe factoren als de financiële crisis en Eurostat. Deze beslissing werd over twee legislaturen met wisselende meerderheden genomen. Dit werd en wordt met de sector in zeer nauw overleg opgevolgd. Bij de start van deze Vlaamse Regering heeft de sector gevraagd er mee door te gaan.

Bij de opmerkingen over een begroting in evenwicht rijst de vraag wat een overheid in crisis moet doen. Volgens de minister-president is dit investeren in infrastructuur, gebouwen en dergelijke. Dit gebeurt met reguliere middelen en pps. Vanzelfsprekend moeten de gevolgen van pps goed onderzocht en jaarlijks opgevolgd worden. Een pps moet in zijn geheel worden bekeken. De politiek moet afwegen of er met pps al dan niet iets bijkomends kan worden gerealiseerd en moet daarover verantwoording afleggen.

De vraag over de variabele rente komt te laat. Dit is al onderzocht en meegenomen in de procedures. Er wordt weldra een pilootproject opgestart.

PMV en het Vlaams Kenniscentrum PPS hebben een goede verhouding tot elkaar; ze spelen hun rol en in de toekomst zullen zij een nog grotere toegevoegde waarde hebben.

De voorgestelde technologie voor de kilometerheffing en het wegvignet zal aanleunen bij buitenlandse systemen. Men wil een technologie die voldoende getest en duurzaam is. Er moet in een Europees kader worden onderhandeld en met de andere gewesten. In Nederland is alles stopgezet omdat men een systeem wou voor vracht- en personenwagens. Er gaan nu stemmen op om misschien toch mee te gaan in een systeem enkel voor vrachtwagens. Ook in dit dossier moet men wachten op het antwoord van Europa.

Met dit rapport heeft de Vlaamse Regering grote transparantie nagestreefd. De minister-president is ervan overtuigd dat met de huidige aanpak de investeringen hun geld waard zijn. Men gaat met dezelfde volharding de projecten realiseren en finaliseren.

De heer *Dirk Van Mechelen* meldt dat hij wel degelijk gezegd heeft dat pps een paardenmiddel is. Een paardenmiddel is een radicaal werkend middel dat meestal meer doet dan nodig is om de kwaal of het probleem te verhelpen. Dit gebeurde om het tekort in de scholenbouw en rusthuizen snel te kunnen wegwerken.

Volgens mevrouw *Elisabeth Meuleman* zijn er nog weinig voorstanders voor de pps Scholen. Sinds 2006 is voor 4 percent van het scholenarsenaal de kostprijs gestegen van 1 tot 1,5 miljard euro. De vertraging is enorm. Het aantal scholen dat zou worden gebouwd, is van meer dan 200 gedaald naar 165. Deze operatie is niet meer te verdedigen. Minister-

president *Kris Peeters* repliceert dat het wel degelijk over 200 scholen gaat, verdeeld over 165 scholengemeenschappen.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Peter VAN ROMPUY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AFM	Agentschap voor Facilitair Management
Amoras	Antwerpse Mechanische Ontwatering, Recyclage en Applicatie van Slib
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
Bevak	beleggingsvennootschap met vast kapitaal
btw	belasting over de toegevoegde waarde
DB	Design Build
DBF	Design Build Finance
DBFM	Design Build Finance Maintain
DBFMO	Design Build Finance Maintain Operate
DBM + F	Design Build Maintain & Finance
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
F	Finance
Febelfin	Belgische Federatie van het Financiewezen – Fédération Financière Belge – Belgian Financial Sector Federation
KGT	Kanaal Gent-Terneuzen
kmo	kleine of middelgrote onderneming
MER	milieueffectrapport
nv	naamloze vennootschap
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
SHIP	Strategisch Haveninfrastructuurproject
VAC	Vlaams administratief centrum